

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

KANTAKAUPUNGIN VAIHEYLEISKAAVA – VALTUUSTOKAUSI 2017-2021

Tampereen kaupunki laatii kaupunkistrategian mukaisesti (KV 13.11.2017) kantakaupunkia koskevaa valtuustokausittain päivittyvää yleiskaavaa. Kuluvalle valtuustokaudella 2017-2021 laaditaan strateginen yleiskaava myös Pohjois-Tampereen alueelle. Yleiskaavoituksen työohjelma 2017-2021 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.12.2017 § 340.

”Tampere - Sinulle paras” -kaupunkistrategiassa on asetettu kaupungin kehittämistä koskevat tavoitteet vuoteen 2030. Strategia perustuu tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää kaupungin kehittämisen pitkän aikavälin tahtotilan. Kaupunkistrategian linjaukset etenkin urbaanista ja kestävästi kasvavasta kaupungista ovat yleiskaavatyön kannalta keskeisiä. Tavoitteena on, että Vuonna 2030 kaupungin tulisi olla 300 000 asukkaan viihtyisä ja elävä kaupunki, hiilineutraali sekä älykkään ja kestävä liikenteen ja kaupunkikehityksen edelläkävijä.

Strategiassa kaupunkiympäristön kehitystä koskevat tavoitteet on koottu Urbaani ja kestävä kasvu -otsikon alle. Strategiassa asetettu tavoite kaupungin vuosittaiselle kasvulle (runas 3 000 uutta asukasta) heijastuu kaupunkiympäristön suunnittelussa, maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelu-

jen, talouden ja investointien, kokonaisuuteen. Kaikkia osa-alueita yhdistävä lähtökohtana on yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja kasvun suuntaaminen ensisijaisesti joukkoliikennevyöhykkeelle sekä aluekeskuksiin. Tavoiteltua tulevaisuutta tukeva päätös siitä, että raitiotietä kehitetään kaupungin liikennejärjestelmän runkona, on jo tehty.

Strategiassa korostuvat myös kaupunkiympäristön laadulliset tavoitteet, elävyys ja omaleimaisuus, mm. Tampereen rakennetut kulttuuriympäristöt ja teollisuushistoria. Vetovoimaisen ydinkeskustan lisäksi omaleimaisia aluekeskuksia halutaan kehittää monipuolisina asumisen, vapaa-ajan, palvelujen ja yrittämisen paikkoina. Toiminnallisesti vilkkaimmilla keskusta-alueilla korostuu saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla kävelystä yksityisautoihin. Keskusta-alueilla viihtyisyyttä voidaan lisätä laajentamalla kävely-ympäristöjä samalla kun varataan pysäköintitilaa uusiin pysäköintiloksiin.

Asuin- ja elinympäristöjen suunnittelussa omaleimaisuuden lisäksi korostuvat niiden viihtyisyys ja turvallisuus. Asumiseen liittyy myös vapaa-ajan toimintojen turvaaminen. Säilyttämällä laadukkaat ja monipuoliset viheralueet ja -verkostot sekä lisäämällä

vesistöjen kestävä hyödyntämistä vahvistetaan kaupunkilaisten viihtyisyyttä ja kaupungin vetovoimaa.

Kaupunkiympäristön kestävällä kehittämisellä voidaan edistää myös hiilineutraalisuustavoitetta, joka strategiassa on asetettu vuoteen 2030 mennessä. Kestävästi kasvava kaupunki arvostaa luontoa, säästää luonnonvaroja ja vähentää päästöjä. Yksi merkittävä osa-alue on kehittää älyliikennettä sekä liikkumisen uusia palveluja ja toimivia matkaketjuja.

Strategian toteuttamiseen voi osallistua laajasti. Koko kaupunkiyhteisö voi olla yhdessä luomassa sujuvan arjen ja kestävä asuminen ratkaisuja. Alueita voidaan käyttää erilaisia uusien ratkaisujen kokeilu- ja kehitysalustoina ja luoda yrityksille edellytyksiä uusien palvelujen luomiseen.

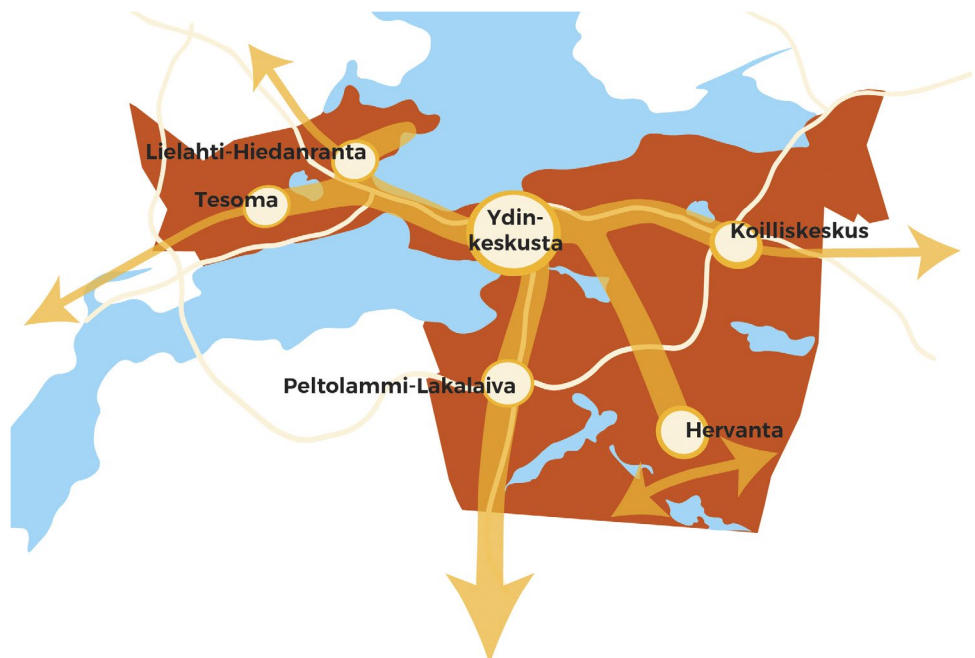
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan kaavan lähtökohdista, asukkaiden ja muiden osallisten mahdollisuuksista ottaa osaa suunnitteluun, kaavan suunnittelusta aikataulusta sekä siitä, miten kaavan toteuttamisesta aiheutuvia vaikutuksia on tarkoitus arvioida.

Suunnittelualue

Tampere on jakautunut yhdyskuntarakenteeltaan selkeästi kahtia kaupunkimaisen etelän ja maaseutumaisen pohjoisen alueisiin. Tämä kaavatyö koskee eteläistä, kantakaupungiksi kutsuttua aluetta, jolle sijoittuu valtaosa nykyisistä asukkaista ja tulevasta kasvusta.

Kokonaisala	169 km ²
Maa-ala	127 km ²
Asemakaavoitettu alue	105,86 km ²
Asukasmäärä (9/2020)	236 200
Asukastiheys	1860 as/km ²

Kaavatyön sisältö ja tavoitteet

Lähtökohdat

Yleiskaavaa laaditaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) ja maakuntakaavan pohjalta. Pirkanmaalla on varsin tuore maakuntakaava, Pirkanmaan maakuntakaava 2040, joka on kuulutettu voimaan 8.6.2017. Lisäksi Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma huomioidaan yleiskaavatyössä. Seudun rakennesuunnitelma 2040 on hyväksytty vuonna 2015 ja kuntien ja valtion välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus allekirjoitettu vuonna 2016. Rakennesuunnitelma asettaa kuntien yhteiset pitkän aikavälin tavoitteet yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi.

Suunnittelualueella on voimassa Kantakaupungin yleiskaava 2040, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.5.2017 ja saanut lainvoiman 20.1.2020.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kantakaupungin yleiskaavaa päivitetään valtuustokausittain. Yhdyskuntarakenteessa tapahtuvien pitkäkestoisien mutta myös nopeiden muutosten seuraaminen ja reagoiminen niihin edellyttää jatkuvaa yhdyskuntarakenteen arviointia. Valtuustokausittain tarkistettava yleiskaava on siten yksi keskeinen kaupungin kehittämisen väline. Valtuustokausittain

tarkistettava yleiskaava varmistaa myös maankäyttö- ja rakennuslain 36§:n säädöksen: kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla.

Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040 jää pääosin voimaan ja yleiskaavaan tehtävät tarkistukset laaditaan MRL 35 § mukaisena vaihekaavana. Valtuustokauden 2017-2021 vaiheyleiskaava kohdistetaan koskemaan merkintöjä ja määräyksiä, jotka koskevat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamista yleiskaavassa, huomioi tehtyjä suunnitteluratkaisuja ja kaavan luonnosvaiheessa saatua uutta tietoa sisältävää palautetta. Muilta osin jää voimaan Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040.

Vaiheyleiskaavassa tehtävät yleiskaavan tarkistukset ja yleiskaavasta kumottavat merkinnät esitetään neljällä kartalla. Kantakaupungin yleiskaavakokonaisuutta tulee tarkastella ajantasaisesta yleiskaavayhdistelmästä, jossa esitetään kaikki voimassa olevat merkinnät.

Tavoitteet

Yleiskaavan tavoitteet ovat johdettavissa kaupunkistrategiasta. Strategian keskeinen tavoite yhdyskuntarakenteessa hu-

moitavaksi on kasvutavoitteen turvaaminen siten, että kaupunkiympäristön laatu ja toiminnallisuus säilyvät. Kasvun suunnista korostuvat aluekeskukset ja joukkoliikenteen vyöhykkeet. Strategian tavoitteiden pohjalta yleiskaavatyössä kiinnitetään huomioita aluekeskuksiin monipuolisina asumisen, vapaa-ajan, palvelujen ja yrittämisen paikkoina. Kantakaupunkiin sijoittuvat aluekeskukset eroavat selkeästi toisistaan niin nykytilansa kuin sen tuottaneen kehityshistorian suhteen. Niiden kehittäminen edellyttää monin paikoin merkittävää olevan kaupunkirakenteen uudistamista, joka asettaa omat potentiaalinsa ja rajoitteensa tulevalle kehitykselle. Yleiskaavatyön aikana laaditaan aluekeskusten kehityskuvauksia ja tarkastellaan niiden toteuttamisen ohjelmointia.

Yleiskaavatyön rinnalla laaditaan kestävän kaupunkiliikunnan suunnitelmaa (SUMP = Sustainable Urban Mobility Plan). Suunnitelma pitää sisällään kaikki liikkuemuodot ja ottaa laajalla näkökulmalla kantaa tulevaisuuden liikunnan kehittämiseen ympäristön, talouden ja sosiaalisen kestävyden kannalta. Suunnitelmaa valmistellaan osallistavalla prosessilla. Raitiotietä kehitetään joukkoliikenteen selkärangan ja sen toista vaihetta aletaan rakentaa

Aikataulu

tämän valtuustokauden aikana. Yleiskavaa varten tutkitaan erilaisia skenaarioita raitiotien tulevaisuuden laajenemisuunnista ja niiden mahdollistamasta kestävästä kaupungin kasvusta.

Samaan aikaan yleiskaavatyön kanssa laaditaan Kestävä Tampere 2030 -tiekarttaa. Yhdyskuntarakenteen vaikutuksia hiilineutraaliuden toteutumiseksi tutkitaan yleiskaavatyön aikana erilaisten skenaarioiden avulla. Kasvun sijoittumisella on vaikutuksia mm. liikenteen kulkutapajakaumiin ja energiankulutukseen. Viherverkon kehittämistä jatketaan tutkimalla keskuspuistoverkoston laatu- ja jatkuvuusksymyksiä.

Vaikutusten arviointi

Toteuttamisen vaikutukset ovat tärkeä osa yleiskaavasunnittelua. Vaikutuksia tulee selvittää, arvioida ja tunnistaa koko kaavaprosessin ajan, jotta ne ohjaavat suunnittelua haluttuun suuntaan. Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset. Vaikutuksia on selvitettävä siinä laajuudessa, että voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset.

Kantakaupungin yleiskaavatyössä korostuvat vaikutusten arviointi alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, ilmastoon, ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön sekä liikenteeseen. Lisäksi vaikutuksia arvioidaan mm. elinkeinoin, luontoon, maisemaan, virkistykseen ja kulttuuriympäristöön. Vaikutusten arviointi perustuu aluetta koskeviin perustietoihin, nykytilan kuvauksiin, laadittaviin selvityksiin, maastokäynteihin, osallisilta saatavaan palautteeseen, lausuntoihin ja huomautuksiin.

Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Prosessin kehittäminen

Valtuustokausittain päivittyvä yleiskaavoitus tarkoittaa selvitys- ja tilastoaineistojen ylläpitoa sekä yhdyskuntarakenteessa tavoitellun ja tapahtuneen muutoksen seuranta. Yhdyskuntarakenteen kehityksen seurannasta voidaan tehdä johtopäätöksiä suunnittelun ja toimenpiteiden suuntaamisesta haluttuun teemaan tai kohteeseen.

Yleiskaavatyöhön liittyy paljon tietoa, erilaisia selvityksiä ja suunnitelmia. Kasvavan tietomäärän hallitsemiseen on tarpeellista kiinnittää huomioita, jotta mm. maankäyttöä koskevan tiedon saatavuutta voidaan parantaa. Nyt käynnistyvällä yleiskaavakierroksella yleiskavaa varten kehitetään tietomalli, johon kootaan kaikki yleiskaavaan sisältyvä tieto. Tietomallin rakentamisen tavoitteena on jatkossa helpottaa tiedon hallintaa, avata helpommin ratkaisun perusteena olevia asioita ja helpottaa vuorovaikutusta kaavatyön eri vaiheissa. Vuorovaikutusta kehitetään prosessin aikana käyttämällä erilaisia digitaalisia vuorovaikutustapoja ja kehittämällä matalan kynnyksen tapoja antaa palautetta ja keskustella eri ratkaisuista. Vuorovaikutuksen suunnittelussa pyritään palvelemaan laajalla rintamalla erilaisia kohderyhmiä.

Ehdotus

Valtuuston päätös

VIIMEISTELY
2020

Yleiskaava viimeistellään saadun palautteen pohjalta ja siihen tehdään tarvittavia tarkennuksia. Ilmastovaikutusten arviointi sovitetaan yhteen Kestävä Tampere 2030 -tiekartan kanssa. Ehdotuksen viimeistelyyn liittyy myös vaikutusten arviointi. Ehdotus valmistuu loppuvuodesta, se hyväksytään yhdyskuntalautakunnassa yleisesti nähtäville ja siitä voi jättää muistutuksen.

HYVÄKSYMINEN
2021

Kaupunginvaltuusto hyväksyy yleiskaavan. Valtuuston päätökseen voi hakea muutosta hallinto-oikeudesta. Valtuusto voi halutessaan ohjeistaa seuraavaa yleiskaavakierrosta tarkentuneilla tavoitteilla tai erityisesti huomioitavilla teemoilla.

Osallistuminen

Osalliset

Ihmiä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, kutsutaan osallisiksi. Osallisia ovat myös ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Kaavoitusmenettely järjestetään niin, että osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Yleiskaavaprosessissa osallisia ovat:

- Tampereen kaupungin asukkaat, maanomistajat ja kiinteistöjen omistajat
- Tampereella toimivat yritykset, yhdistykset ja yhteisöt
- naapurikunnat
- eri viranomaiset
- kaupungin eri organisaatiot

Osallistumismenetelmät

Osallistumisen tavoitteena on saada eri väestö- ja intressiryhmiltä arvokasta tietoa suunnitteluun sekä palautetta suunnitteluprosessin eri vaiheissa. Kaavan valmisteluun on mahdollisuus vaikuttaa mm. seuraavin tavoin:

- virallisten nähtävillä olojen aikana annettavat mielipiteet ja muistutukset
- karttapalautekyselyt suunnittelun eri vaiheissa
- työn esittely lautakunnille, kaupunginhallitukselle ja valtuustolle

Korona-pandemian takia kaavatyötä koskevaa Twitter-viestintää on lisätty. Kaavaehdotuksesta on laadittu esittelyvideo yleiskaavan nettisivuille ja ehdotusvaiheen asukastapahtuma järjestetään etätapahtumana.

Tiedotustavat

Nähtäville asettamisesta ilmoitetaan Aamulehdessä, kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla ja kaavan nettisivuilla.

Päätöksenteko

Kaupunginhallitus käynnistää yleiskaavatyön valtuuston määrittämissä kohteissa (yleiskaavan työohjelma). Välivaiheen nähtäville asettamisesta (luonnos ja ehdotus) päättää yhdyskuntalautakunta. Kaupunginvaltuusto hyväksyy valmiin kaavan.

Yhteystiedot ja eri mediat

Tietoja kaavoituksen etenemisestä

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön suunnittelu
Yleiskaavoitus

yleiskaavapäällikkö
Pia Hastio puh. 040-801 6917

projektiarkkitehti
Lotta Kauppila puh. 040-800 7212

sähköpostimme:
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Aineiston esittely

www.tampere.fi/kantakaupunginyleiskaava2017-2021

Palvelupiste Frenckell

Frenckellinaukio 2 B
avoinna ma-pe 8.30 - 15.45

Mielipiteiden vastaanotto ja palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

kirjaamo@tampere.fi

Tampereen kaupunki
Kirjaamo
PL 487, 33101 Tampere

käyntiosoite:
Aleksis Kiven katu 14 - 16 C
avoinna ma-pe 8.30 - 15.45

Palautteeseen pyydetään merkitsemään diaarinumero TRE:863/10.02.03/2018